

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA
ZADANIA NAUCZYCIELSKIE KOŚCIOŁA WOBEC WYZWAŃ XXI WIEKU
(Radom, 3-5 września 2007)

Stowarzyszenie Kanonistów Polskich, Wydział Nauk Prawnych KUL, Wyższe Seminarium Duchowne w Radomiu oraz Katedra Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego KUL zorganizowały w dniach 3-5 września 2007 r. konferencję naukową pt. *Zadania nauczycielskie Kościoła wobec wyzwań XXI wieku*. W symposium wzięli udział pracownicy naukowcy Wydziału Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, Papieskiej Akademii Katolickiej w Krakowie, gospodarze z Radomskiego Seminarium Duchownego, przedstawiciele innych ośrodków kanonistycznych w Polsce oraz reprezentanci studentów różnych uczelni.

Przyjazd uczestników i ich zakwaterowanie na terenie miejscowego seminarium zaplanowano na wieczór 3 września. Właściwe obrady rozpoczęły się następnego dnia o godz. 9.00. W otwarciu konferencji głos zabrali m.in. ks. bp dr Zygmunt Zimowski (biskup radomski) oraz ks. prof. dr hab. Józef Krukowski (prezes Stowarzyszenia Kanonistów Polskich).

Pierwszej sesji przewodniczył ks. bp Antoni Dziemiątko, który jest Administratorem Apostolskim Archidiecezji Mińsko-Mohylowskiej na Białorusi. Pierwszy referat wygłosił ks. bp dr Zygmunt Zimowski nt. *Magisterium Kościoła wobec nowych wyzwań*. Stwierdził on w swoim wystąpieniu, że głoszenie Ewangelii we współczesnej Europie jest nowym wyzwaniem. Innymi zadaniami są: dążenie do jedności chrześcijaństwa, walka o stosowanie stałych zasad moralnych oraz dialog z innymi, niż chrześcijaństwo, kulturami. Po przerwie, następne prelekcje wygłosili: ks. prof. dr hab. Józef Krzywda nt. *Kompetencje biskupów diecezjalnych w realizacji zadania nauczycielskiego Kościoła* oraz ks. prof. dr hab. Józef Krukowski nt. *Kompetencje konferencji biskupów w zakresie zadania nauczycielskiego Kościoła*. Pierwszy z prelegentów wskazał na zależność pomiędzy przyjętymi święczeniami a władzą głoszenia Ewangelii przez biskupów. Następnie omówił zadania jurysdykcyjne biskupa (zadania nauczycielskie), odnosząc je do duchownych, świeckich oraz synodu diecezjalnego. Kolejny mówca ks. Józef Krukowski wykazał możliwość stanowienia przez konferencje biskupów deklaracji doktrynalnych. Biskupi, będąc autentycznymi nauczycielami wiary, mogą ustanawiać dekryty generalne, przy zastrzeżeniu, że jest to prawo partykularne.

Drugą popołudniową sesję poprowadził ks. bp prof. dr hab. Andrzej Dzięga (biskup sandomierski). Sesje rozpoczęło wystąpienie ks. prof. dra hab. Henryka Stawniaka nt. *Kontrola publikacji z punktu widzenia nauki Kościoła*. Stwierdził on, że kontrola, której Kościół się domaga dla niektórych publikacji książkowych, chroni dobro duchowe, tak autora, jak i odbiorcy (czytelnika). W swoim wystąpieniu ks. Henryk Stawniak dokonał rozróżnienia pomiędzy aprobatą a licencją, choć obie formy są zezwoleniem na publikację. Zwrócił również uwagę, że w materii kontroli uprzedniej przed drukiem pozycji dotyczących wiary i moralności potrzeba większego respektowania norm prawa kanonicznego. Kolejny prelegent dr Piotr Wiśniewski przybliżył temat: *Dostęp Kościoła do radiofonii i telewizji w ustawodawstwie III Rzeczypospolitej Polskiej*. Omówił on procedurę udzielania koncesji nadawcom kościelnym oraz faktyczne pokrycie kraju zasięgiem ich stacji radiowych i telewizyjnych. W radio i telewizji publicznej bowiem czas antenowy „katolicki” jest procentowo niewielki i ma miejsce najczęściej poza najlepszymi porami oglądalności. Ostatnie wystąpienie w tej sesji ks. dra hab. Sławomira Fundowicza dotyczyło *Obowiązków i uprawnień wiernych świeckich w realizacji misji nauczycielskiej Kościoła*. Autor wystąpienia omówił obowiązki i prawa świeckich w tej materii na podstawie szerokiego spektrum dokumentów kościelnych, od czasu Soboru Watykańskiego II do okresu współczesnego.

W dyskusji ks. Józef Krukowski zwrócił uwagę m.in. na problem selektywnego przygotowywania, a następnie emitowania reportaży i wywiadów. Po zakończeniu obrad uczestnicy konferencji udali się do kościoła katedralnego, gdzie pod przewodnictwem ks. bpa Zygmunta Zimowskiego

uczestniczyli we Mszy św. Homilię wygłosił ks. bp dr Edward Materski. W godzinach wieczornych odbyło się walne, coroczne zebranie członków Stowarzyszenia Kanonistów Polskich.

Ostatni dzień konferencji rozpoczęła Eucharystia w kościele seminaryjnym, pod przewodnictwem ks. bpa dr Stefana Siczka. Sesję przedpołudniową poprowadził ks. bp dr Artur Miziński. Pierwszą prelekcję wygłosił ks. prof. dr hab. Krzysztof Warchałowski nt. *Kompetencje władz kościelnych i państwowych względem nauczycieli akademickich na wydziałach nauk kościelnych*. Podkreślił on w swoim wystąpieniu, że wydziały kościelne są zwrócone ku Objawieniu chrześcijańskiemu i realizują zadania kościelne, dlatego władza kościelna stawia osobne wymagania dla nauczycieli akademickich, zatrudnionych na tych wydziałach. Oprócz wymagań naukowych (stopni akademickich) i pedagogicznych oczekuje się od nich również walorów moralnych. Autor referatu przypomniał też, że nauczyciele przedmiotów teologicznych muszą otrzymać mandat od władzy kościelnej, a pozostali wykładowcy zwykle zezwolenie nauczania. Następnym mówcą ks. dr Jarosław Wojtkun przybliżył temat: *Zadania rodziny w wychowaniu katolickim*. Odnosząc się do nauczania kościelnego, omówił on prawo rodziny do wychowania dzieci, w tym i religijnego ich ukształtowania. Wskazał także niektóre zagrożenia procesu wychowawczego, jak rozluźnienie wpływu rodziców na dzieci oraz negatywne oddziaływanie mass-mediów.

Po przerwie, referat wygłosił ks. dr Adam Maj nt. *Zadania szkół katolickich w Polsce*. Wskazując na prawo oświatowe i kanoniczne (powszechne i partykularne), autor omówił zadania szkoły katolickiej: nauczania, wychowania i ewangelizacji. Program edukacyjny szkoły, a także jej chrześcijańska tożsamość pozwalają przejść od koncepcji instytucji do „szkoły wspólnoty”, do eklezjalnego mikrosystemu. Potrzebna jest również integracja wszystkich zadań szkoły, a także całościowe formowanie wspólnoty szkolnej (uczniów i nauczycieli). Następną prelekcję wygłosił ks. prof. dr hab. Artur Mezglewski. Rozwinął on temat: *Zasada równouprawnienia religii jako przedmiotu nauczania*. Rozważył on status religii jako jednego z przedmiotów szkolnych. Zdaniem autora powinna być ona traktowana na równi z innymi przedmiotami, czego wyrazem jest ostatnie rozporządzenie ministerialne o włączeniu oceny z religii do średniej oceny całościowej. Konsekwencją takiego równouprawnienia winno być zrównanie praw i obowiązków katechety z innymi nauczycielami, co obecnie jest zróżnicowane w niektórych zakresach (np. zakaz przyjmowania obowiązków wychowawcy klasy).

W dyskusji nad referatami pojawił się problem znaczenia prawnego porozumień między stroną kościelną a rządową, co z kolei wpływa na stan prawny szkół katolickich, a także uczelni wyższych (katolickich i kościelnych). Podniesiono także potrzebę współpracy rodziców ze środowiskiem szkolnym, w wypracowaniu programów edukacyjnych i wychowawczych. Zauważono również, że nauczanie religii łączy się z oceną, ale nie można oceniać dziecka za postawy religijne.

Po krótkiej przerwie, kolejne wystąpienie wygłosił ks. prof. dr hab. Edward Górecki nt. *Sytuacja prawna katolickich szkół wyższych w Polsce*, w którym stwierdził, że katolickie i kościelne uczelnie wyższe pełnią m.in. zadanie ewangelizacyjne. Ich stan prawny reguluje ustawa o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego z 1989 r. oraz umowa między stroną kościelną a rządową z 1999 r. Wydziały teologiczne włączone w struktury uczelni państwowych, oprócz prawa państwowego, stosują się także do prawa kanonicznego. Ostatni referat pt. *Media w służbie Kościoła* wygłosił ks. bp dr Adam Lepa. Autor podkreślił, że media pełnią ważną rolę informacyjną i pedagogiczną. Kościół może roztropnie korzystać ze środków społecznego przekazu we wskazanych funkcjach, jak również w zadaniach ewangelizacyjnych. Jednocześnie, Kościół musi się przeciwstawiać negatywnemu oddziaływaniu mediów. Ważną rolę w tym zakresie pełnią rzecznicy w Kościołach partykularnych, docenić trzeba także organizowanie konferencji prasowych w poszczególnych diecezjach.

W zakończeniu konferencji głos zabrali: ks. Józef Krukowski, jako prezes Stowarzyszenia Kanonistów Polskich i ks. Jarosław Wojtkun – rektor seminarium w Radomiu. W posumowaniu, należy stwierdzić, że całe zebranie podjęło ważne tematy z zakresu prorockiej misji Kościoła, którą pełni on na różnych płaszczyznach. Są nimi: stanowienie prawa, szkolnictwo katolickie, nauczanie

religii oraz wychowanie religijne, zwłaszcza w obrębie rodziny. Podkreślono także nowe wyzwania ewangelizacyjne dla Kościoła, również w świecie mass-mediów.

Ks. Arkadiusz Domaszek SDB
UKSW Warszawa